

Sygn. akt IC 120/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lutego 2016 r.

Sąd Rejonowy w Aleksandrowie Kujawskim I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Tomasz Krajewski

Protokolant: st. sekr. sąd. Tomasz Lewandowski

po rozpoznaniu w dniu 3 lutego 2016 r. w Aleksandrowie Kujawskim

sprawy z powództwa S. M. (1), M. M. (1) i B. M. (1)

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki B. M. (1) kwotę 60.000 zł (sześćdziesiąt tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 28 kwietnia 2011 roku do dnia zapłaty;
2. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda S. M. (1) kwotę 30.000 zł (trzydzieści tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 28 kwietnia 2011 roku do dnia zapłaty;
3. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda M. M. (1) kwotę 15.000 zł (piętnaście tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 28 kwietnia 2011 roku do dnia zapłaty;
4. oddala powództwa w pozostałej części;
5. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki B. M. (1) kwotę 3617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;
6. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda S. M. (1) kwotę 2417 zł (dwa tysiące czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;
7. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda M. M. (1) kwotę 2417 zł (dwa tysiące czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;
8. nakazuje pobrać od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Aleksandrowie Kujawskim kwotę 6305,01 zł (sześć tysięcy trzysta pięć złotych jeden grosz) tytułem kosztów sądowych, od uiszczenia których zwolnieni byli powodowie.

I C 120/14

UZASADNIENIE

Powódka B. M. (1) wniosła pozew przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W., w którym domagała się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kwoty 60.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 25 marca 2011 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią córki M. M. (2). Wniosła również o

zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 7.200 zł.

Powód S. M. (1) wniósł pozew przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W., w którym domagał się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kwoty 30.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 25 marca 2011 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią siostry M. M. (2). Wniósł również o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 4.800 zł.

Powód M. M. (1) wniósł pozew przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W., w którym domagał się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kwoty 15.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 25 marca 2011 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią siostry M. M. (2). Wniósł również o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 4.800 zł.

Mając na względzie, że kanwą powyższych spraw było to samo zdarzenie, a okoliczności faktyczne dotyczące powodów zązębiają się, Sąd postanowił o połączeniu spraw S. M. (1) (sygn. akt I C 143/14) i M. M. (1) (sygn. akt I C 144/14) ze sprawą B. M. (1) (sygn. akt I C 120/14) celem łącznego ich rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygnaturą I C 120/14.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, iż w dniu 11 marca 2016 r. M. M. (2) zmarła na skutek obrażeń, które odniosła w wyniku wypadku samochodowego z dnia 10 marca 2000 r. Wypadek spowodował Z. K. (1), który umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że kierując w stanie nietrzeźwości niesprawnym i nienależycie wyposażonym ciągnikiem rolniczym marki URSUS nr rejestracyjny (...) z przyczepą o nr rejestracyjnym (...) nie zachował szczególnej ostrożności wykonując manewr wyprzedzania pieszej M. M. (2), którą potrafił. Z. K. (1) został uznany winnym popełnienia przestępstwa z art. 177 §2 k.k. wyrokiem Sądu Rejonowego w Aleksandrowie Kujawskim z dnia 21 września 2000 r. Sprawca posiadał ubezpieczenie z tytułu odpowiedzialności cywilnej w (...) S.A. z siedzibą w W.. Wskazano, że M. M. (2) poruszała się lewą stroną jezdni, aczkolwiek w tym konkretnym przypadku nie stanowiła ona zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym, co wynika z opinii biegłego Z. K. (2). Podniesiono również, że roszczenie nie jest przedawnione, bowiem w niniejszej sprawie ma zastosowanie dwudziestoletni okres przedawnienia przewidziany w art. 442¹ k.c. Powodowie wskazali, iż pismami z dnia 18 lutego 2011 r. wezwali pozwanego do zapłaty tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę związaną z naruszeniem dóbr osobistych na rzecz powódki kwoty 80.000 zł, na rzecz S. M. (1) kwoty 50.000 zł, zaś na rzecz M. M. (1) kwoty 30.000 zł. Pozwany odmówił uznania roszczeń powodów powołując się na twierdzenie, że rekompensata krzywdy niemajątkowej z powodu czynu niedozwolonego przysługuje wyłącznie osobie bezpośrednio poszkodowanej. Powodowie podnieśli, że podstawą żądania powodów jest naruszenie dobra osobistego (prawa do życia w rodzinie) – czyli art. 23 i 24 k.c. w związku z art. 448 k.c. W uzasadnieniu pozwu przywołano szerokie orzecznictwo Sądu Najwyższego dopuszczające możliwość przyznania zadośćuczynienia osobom bliskim zmarłym na skutek deliktów, nim ustawodawca wprost dopuścił tego rodzaju możliwość wprowadzając do kodeksu cywilnego zapis jak w art. 446 §4 k.p.c.

Podniesiono, iż na skutek śmierci M. M. (2) doszło do naruszenia dóbr osobistych powodów w postaci prawa do szczególnej więzi rodzinnej pomiędzy osobami najbliższymi. Powodowie do dziś nie pogodzili się z jej śmiercią. M. M. (2) miała wówczas 16 lat i chodziła do II klasy liceum agrobiznesu w A.. Była pilną uczennicą, zawsze obowiązkową, lubianą i koleżeńską. Była skromna, wrażliwa, pomagała innym i łagodziła klasowe konflikty. Powódka B. M. (1) pamięta, że jej córka wyszła do szkoły jak codziennie ok. 7:00 rano, a chwilę później zapukał sąsiad i poinformował ją, że córka miała wypadek i zabrano ją pogotowie. Powódka pojechała na miejsce wypadku, a następnie do szpitala gdzie trwała operacja córki. Wskazała, iż była wówczas przerażona i w ogromnym szoku, więc podano jej leki. Od lekarzy dowiedziała się, że stan córki jest „beznadziejny”. M. M. (2) zmarła dzień później na skutek obrażeń doznanych w wyniku wypadku. Powódka nie jest w stanie opisać tego, co przeżyła w związku z śmiercią córki, która była jej najstarszym dzieckiem. Organizacja pogrzebu była katоргą dla całej rodziny, wszyscy domownicy przyjmowali wówczas leki uspokajające. Powódka leczyła się w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w S. z powodu zaburzeń nerwicowych i do tej pory jest na lekach depresyjnych. Do chwili obecnej odczuwa ogromny żal, smutek i

rozpacz, które nasilają się zwłaszcza w czas świąteczny, który wszyscy spędzają z rodziną. Powód S. M. (1) wskazał, że z śmierć siostry i dzień jej pogrzebu był dla niego prawdziwą traumą. Miał wówczas 15 lat. M. M. (2) była jego jedyną, starszą o rok siostrą, która zawsze była obok, pomagała mu i opiekowała się nim. Wiele razem przeżyli, pomagali sobie, dzielili razem pokój. Siostra nauczyła powoda bardzo wielu rzeczy (np. sprzątać w domu), za co teraz jest jej wdzięczny. Po śmierci M. M. (2) powód stał się bardziej nerwowy, agresywny, opuścił się w nauce i nie chciał chodzić do szkoły. Powodowi bardzo brakuje siostry, jej obecności w jego życiu rodzinnym, a także wsparcia i pomocy. Powód M. M. (1) w chwili śmierci siostry miał 5 lat. Pamięta, że jego siostra po wyjściu z domu do szkoły już nie wróciła, a w domu zapanowała smutna i ponura atmosfera. Bardzo tęsknił za siostrą, która się nim opiekowała, bawiła (np. razem ze starszym bratem bujali go w kocu) i poświęcała mu wiele czasu. Widział też cierpienie rodziny w każde święta, urodziny czy imieniny zmarłej siostry.

Powodowie wskazali, iż kwota zadośćuczynienia powinna w całości rekompensować doznaną krzywdę, ból i cierpienie spowodowane przedwczesną śmiercią najbliższego członka rodziny, a także przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość. W uzasadnieniu wskazali orzeczenia Sądu Najwyższego odnoszące się do ustalania wysokości zadośćuczynienia. W ich przekonaniu żądane kwoty należy uznać za odpowiednie, a mając na uwadze ciężar naruszonych dóbr osobistych, których skutki są nieodwracalne – wręcz symboliczne.

W kwestii odsetek powodowie wskazali, iż naliczenie odsetek od dni wezwania do zapłaty pozwanego pozostaje zgodne z aktualnym orzecznictwem jak i treścią art. 445 i 481 §1 k.p.c. Ponadto, zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej wysokości stawki minimalnej w sprawach cywilnych jest uzasadnione charakterem sprawy, wartością przedmiotu sporu, stopniem zawiłości oraz wkładem pracy pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia.

Pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Strona pozwana wskazała, iż istota sporu w niniejszej sprawie sprowadza się do rozstrzygnięcia, czy powodom przysługuje roszczenie wobec sprawcy wypadku o ochronę dobra osobistego w postaci utrzymania szczególnej więzi pomiędzy nimi a M. M. (2) – córką i siostrą powodów. Zdaniem pozwanego, roszczenie strony powodowej nie znajduje uzasadnienia w powołanych przepisach prawa. Pozwany w toku postępowania przedsądowego nie uwzględnił wniosku powodów o zadośćuczynienie, gdyż zgodnie z obowiązującą w prawie cywilnym zasadą, odszkodowanie w związku z czynem niedozwolonym przysługuje wyłącznie poszkodowanemu, a zatem osobie przeciwko której czyn ten był skierowany (art. 445 k.c.). Pomimo, iż bezsporne jest, że ubezpieczony swoim zachowaniem naruszył też dobra osobiste powodów, to szkody niemajątkowe wynikające z tego tytułu nie mogą być rekompensowane na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 §1 k.c. W ocenie pozwanego dopiero art. 446 §4 k.c., który poszerzył krąg uprawnionych i przedmiot ochrony, daje osobom bliskim poszkodowanego podstawy roszczenia o zadośćuczynienie za własną szkodę niemajątkową. Ponadto, w okresie poprzedzającym wskazaną nowelizację, tj. przed dniem 3 sierpnia 2008 r., w orzecznictwie Sądu Najwyższego nie wskazano, iż art. 448 k.c. w zw. z art. 24 §1 k.c. może stanowić podstawę dochodzenia zadośćuczynienia za krzywdę doznaną w następstwie śmierci osoby bliskiej w wyniku deliktu. Strona pozwana zakwestionowała również wysokość dochodzonych roszczenia, uznając, iż są one wygórowane i nie pozostają w odpowiedniej relacji do aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa oraz wykazywanej krzywdy.

Na zakończenie postępowania powodowie podtrzymali swoje dotychczasowe stanowisko.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 10 marca 2000 r. w P., powiat A. miał miejsce wypadek drogowy. Z. K. (1) umyślnie naruszył zasadny bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że kierując w stanie nietrzeźwości niesprawnym i nienależycie wyposażonym ciągnikiem rolniczym marki URSUS nr rejestracyjny (...) z przyczepą o nr rejestracyjnym (...) nie zachował szczególnej ostrożności przed i podczas nieprawidłowo wykonanego manewru wyprzedzania pieszej M. M. (2), przez co potracił ją prowadzonym przez siebie pojazdem powodując u niej nieumyślnie obrażenia, w następstwie

których w dniu 11 marca 2000 r. M. M. (2) zmarła. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Aleksandrowie Kujawskim z dnia 21 września 2000 r. Z. K. (1) został uznany winnym popełnienia przestępstwa z art. 177 §2 k.k. Sąd Okręgowy we Włocławku wyrokiem z dnia 1 marca 2001 r. utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Pojazd jakim kierował sprawca w chwili wypadku był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) S.A. z siedzibą w W..

Okoliczność bezsporna, dowód: wyrok z 21.09.2000 r. wraz z uzasadnieniem k. 27-33, wyrok z 1.03.2001 r. k. 34, opinia z zakresu ruchu drogowego k. 35-53.

Zmarła M. M. (2) w chwili śmierci miała 16 lat. Mieszkała wówczas wraz z rodzicami i dwójką młodszych braci – S. M. (1) (15 lat) i M. M. (1) (5 lat). Uczyła się w II klacie Liceum Agrobiznesu w A.. Była pilną uczennicą, zawsze obowiązkową, lubianą i koleżeńską. Pomagała w domu, spędzała czas z rodzeństwem i opiekowała się młodszym bratem. W jej rodzinie nie było konfliktów. M. M. (2) miała bardzo dobry, przyjacielski kontakt z matką B. M. (1). Była również bardzo związana z młodszym o rok bratem S. M. (1) – dzielili razem pokój, pomagali sobie wzajemnie, spędzali wspólnie czas wolny chodząc na ogniska, mecze, grali w piłkę siatkową, jeździli rowerami, mieli wspólnych znajomych. Starsza siostra pomagała powodowi w lekcjach i uczyła obowiązków domowych. Opiekowała się również młodszym bratem M. M. (1) – zajmowała i bawiła się z nim, razem ze starszym bratem bujali go w kocu i zabierali na mecze piłki nożnej.

W dniu wypadku M. M. (2) jak codziennie rano wyszła do szkoły około 7:00 rano. Niedługo później do domu pozwanych przyszedł sąsiad i poinformował, że M. M. (2) miała wypadek i zabrano ją pogotowie. B. M. (1) pojechała do szpitala, zaś S. i M. M. (1) pozostali w domu. Była to dla nich wielka tragedia. B. M. (1) w szpitalu straciła przytomność, podano jej leki uspokajające i umieszczono w izolatce. Po śmierci córki podupała na zdrowiu i podjęła leczenie u psychologa. Nie mogła uczestniczyć w pogrzebie córki, bowiem z uwagi na stan zdrowia zabrano ją do szpitala. Dwa tygodnie po śmierci córki podjęła leczenie psychiatryczne, jednak czuła się źle, więc po trzech miesiącach przerwała leczenie i do chwili obecnej go nie kontynuuje. Od śmierci córki leczy się na depresję, nerwicę lękową i nadciśnienie. Miała również myśli samobójcze, które trwały do 2013 r. Miewała poczucie bezsensu życia, stany lękowe. Dopiero po miesiącu od śmierci córki wróciła do wykonywania obowiązków domowych. Do chwili obecnej bardzo tęskni za córką, odczuwa jej brak zwłaszcza w okresach świątecznych. Powódka przed śmiercią córki, a także później nie pracowała zawodowo – zajmowała się domem i wychowywaniem dzieci. Od około roku jest na rencie.

S. M. (1) bardzo odczuł śmierć swojej siostry, brak mu jej wsparcia i pomocy. Z powodu pustki jaką odczuwał po jej stracie, nie mógł skupić się na szkole i nauce. Stał się zamknięty w sobie. Nie miał myśli samobójczych ani poczucia bezsensu życia. Zaistniała sytuacja zmieniła atmosferę w domu rodzinnym, gdzie zwłaszcza w święta odczuwa brak bliskiej osoby. Powód od 5 lat nie mieszka w domu rodzinnym, 4 lata temu założył rodzinę – obecnie ma jedno dziecko. Pracuje za granicą.

M. M. (1) na początku nie zdawał sobie sprawy z tego co się stało, gdyż miał 5 lat. Mimo to odczuł śmierć siostry M. M. (2), szukał jej i czekał aż wróci. Pamięta atmosferę rozpacz i płacz rodziny, choć nie rozumiał co się stało. Wiadomość o śmierci siostry była dla niego szokiem, czuł się opuszczony. Dorastając odczuwał brak starszej siostry. Atmosfera w domu stała się smutna i ponura, a zwłaszcza w święta uczucie pustki stawało się silniejsze. Opiekował się nim brat, a także czuł wsparcie ze strony innych członków rodziny. Nie miał myśli samobójczych ani poczucia bezsensu życia. Ukończył szkołę średnią, chce zdać maturę i pójść do szkoły mundurowej. Obecnie mieszka z rodzicami w domu rodzinnym.

Dowód: zeznania B. M. (1) płyta CD na k. 263 czas 00:04:05-00:10:20 i k. 185-185v, zeznania S. M. (1) płyta CD na k. 263 czas 00:10:20-00:17:12 i k. 185v-186, zeznania E. K. k. 186-186v, zeznania P. R. k. 186v, opinia sądowo-psychologiczna biegłego A. K. dotycząca B. M. (1) k. 214-220, opinia sądowo-psychologiczna biegłego A. K. dotycząca S. M. (1) k. 226-229, opinia sądowo-psychologiczna biegłego A. K. dotycząca M. M. (1) k. 221-225, dokumentacja medyczna z (...) Ośrodek (...) w S. k. 193, zaświadczenie lekarskie k. 96, zaświadczenie k. 97, odpis skrócony aktu

małżeństwa k. 23, odpis skrócony aktu urodzenia k. 24, odpis skrócony aktu urodzenia k. 25, odpis skrócony aktu zgonu k. 26.

Pismami z dnia 18 lutego 2011 r. powodowie wezwali (...) S.A. z siedzibą w W. do wypłaty na rzecz B. M. (1) odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej w kwocie 20.000 zł oraz zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w wysokości 80.000 zł, na rzecz S. M. (1) zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w wysokości 50.000 zł oraz na rzecz M. M. (1) zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w kwocie 30.000 zł, zakreślając pozwanemu termin 30 dni od otrzymania wezwań na spełnienie świadczenia. Pismami z dnia 28 kwietnia 2011 r. pozwany odmówił powodom wypłaty zadośćuczynienia, wskazując na brak podstaw dochodzenia roszczeń.

Dowód: pisma z 18.02.2011 r. k. 55-67, pisma z 28.04.2011 r. k. 68-71, pismo z 12.05.2011 r. k.73-76, pisma z 27.06.2011 r. k. 77-84, pismo z 15.06.2011 r. k. 85-86, pismo z 27.06.2011 r. k. 87-89, pismo z 18.01.2012 r. k. 90, pismo z 2.10.2012 r. k. 91-93, pismo z 16.09.2013 r. k. 72, akta szkody (...).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów złożonych w sprawie, akt szkody (...), a także zeznań powodów oraz świadków E. K. i P. R..

Sąd dał wiarę zeznaniom powodów i świadków, bowiem były one wewnętrznie spójne i logiczne. Powodowie w zgodny sposób opisywali relacje łączące każdego z członków rodziny ze zmarłą M. M. (2), a w ocenie Sądu orzekającego nie mają skłonności do konfabulacji, czy też do ubarwiania rzeczywistości. Ponadto treści w nich zawarte są zbieżne i korelują z zeznaniami świadków.

Sąd wziął też pod uwagę pisemne opinie biegłego z dziedziny psychologii A. K. (2), dotyczące ustalenia wpływu śmierci M. M. (2) na życie emocjonalne, rodzinne i zawodowe powodów. Nie kwestionowała ich żadna ze stron. Sporządzone opinie są stanowcze i odpowiadają na postawione pytania. Biegły stwierdził, iż śmierć M. M. (2) była dla B. M. (1), S. M. (1) i M. M. (1) sytuacją o dużym znaczeniu emocjonalnym, zaś opisywane przez nią stany psychiczne związane z tą sytuacją stanowiły skutki psychologiczne towarzyszące śmierci bliskiej osoby, będąc prawidłowymi reakcjami w takiej sytuacji, zgodnymi z normami społecznymi. Wskazał ponadto, że w przypadku braci zmarłej opisywana sytuacja nie wpłynęła dezorganizująco na ich funkcjonowanie i brak jest cech załamania linii życiowej. S. M. (1) podejmował pragmatyczne decyzje niekierowane na rozwiązywanie problemów zawodowych, jak też aktywność emocjonalno-uczuciową związaną z założeniem rodziny, realizacją obowiązków i efektywnym funkcjonowaniem w życiu rodzinnym. Z kolei M. M. (1) podejmował aktywność w kierunku zdobywania wykształcenia, planów na przyszłość co do kształcenia w kierunku wybranego zawodu oraz realizacji planów życiowych.

Sąd zważył, co następuje:

Ewentualna odpowiedzialność pozwanego za szkody wynikłe z wypadku komunikacyjnego jaki miał miejsce w dniu 10 marca 2000 r. wobec bezpośrednio w nim poszkodowanej M. M. (2) była niesporna w niniejszej sprawie i opierała się na art. 822 § 1 i 4 k.c. w zw. z art. 436 § 1 k.c. – pozwany w sprawie niniejszej odpowiada bowiem w granicach odpowiedzialności posiadacza pojazdu. Pozwany nie kwestionował również faktu zawarcia umowy OC. Problematicznym między stronami było to, czy ramy tej odpowiedzialności obejmują zadośćuczynienie dla osoby bliskiej śmiertelnej ofierze deliktu komunikacyjnego, jako że przedmiotowe zdarzenie miało miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r.

Zgodnie z art. 448 k.c. w przypadku naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Katalog dóbr osobistych przywołanych w art. 23 k.c. jest przykładowy, a zatem otwarty. Z jednorodnego ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09, LEX nr 599865; uchwała z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, LEX nr 604152; wyrok z dnia 11 maja 2011 r., I CSK 621/10, LEX nr 848128; uchwała z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11, LEX nr 950584; wyrok z dnia 15 marca 2012 r., I CSK 314/11, LEX nr 1164718; wyrok z dnia 11 lipca 2012 r., II CSK 677/11, LEX nr 1228438) jak również sądów apelacyjnych (przykładowo: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 12 lipca 2013 r., I ACa 227/13, LEX nr 1350383; wyrok Sądu Apelacyjnego w

Poznaniu z dnia 18 czerwca 2013 r., I ACa 392/13, LEX nr 1342326; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 6 czerwca 2013 r., I ACa 63/13, LEX nr 1327565; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 27 marca 2013 r., I ACa 845/12, LEX nr 1353817) wynika, że spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dóbr osobistych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. Dochodzi bowiem w tym wypadku do naruszenia dobra osobistego jakim jest prawo do utrzymywania bliskich więzi rodzinnych, tzw. prawo do życia w pełnej rodzinie. Tak m.in. stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09 (LEX nr 599865), w którym oprócz powyższej konkluzji sformułowano tezę, że prawo do życia w rodzinie i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 i art. 24 k.c. W takim ujęciu nie ulega wątpliwości, że prawo to ma charakter samodzielny i jako dobro osobiste zostaje bezpośrednio naruszone w konsekwencji spowodowania deliktem śmierci osoby najbliższej. Uzasadnienia cytowanych, a konsekwentnie jednolitych w swej linii orzeczeń, znoszą argumentację jaką posłużył się pozwany w odpowiedzi na pozew. W ich świetle nie może ostać się pogląd, że szkody niemajątkowe wynikające ze śmierci osoby najbliższej spowodowanej deliktem, nie mogą być rekompensowane na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 §1 k.c. Naruszenie to pozostaje bowiem w bezpośrednim związku przyczynowym z czynem niedozwolonym, jakim było spowodowanie śmierci M. M. (2). Jak słusznie podkreśla Sąd Najwyższy, dodanie z dniem 3 sierpnia 2008 r. przez ustawodawcę §4 art. 446 k.c., nie stworzyło nowej podstawy odpowiedzialności dla sprawców tego rodzaju zdarzeń (a w konsekwencji ich ubezpieczyli), a jedynie dookreśliło jednoznacznie, to co można było w tej materii wywieść uprzednio z treści artykułów 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c.

Przechodząc do oceny roszczenia zgłoszonego przez powoda stwierdzić należy, iż zebrany materiał dowodowy pozwala na przyjęcie, że przed śmiertelnym wypadkiem M. M. (2) powodowie żyli z nią w prawidłowych, niezaburzonych relacjach rodzinnych nieskażonych kłótniami, ani też innymi dysfunkcjami bądź patologiami, a ich wzajemne relacje układały się harmonijnie. Poszczególni jej członkowie odczuwali głęboką potrzebę koegzystencji i bliskości. Więzy każdego z powodów łączące ich z M. M. (2) były bardzo silne. Scementowało je wieloletnie wspólne, harmonijne zamieszkiwanie. Wszystko to odebrała im tragiczna, drastyczna i zdecydowanie przedwczesna śmierć M. M. (2), której nie można było w tym momencie spodziewać (nie przemawiał za tym ani jej wiek ani stan zdrowia), ani też na nią przygotować. Powyższe wraz ze wskazaną powyżej podstawą prawną uzasadnia roszczenia powodów, co do zasady.

Jeśli chodzi o wysokość zadośćuczynienia, jak podkreśla Sąd Najwyższy (ostatnio choćby w wyroku z 14 stycznia 2011 r., I PK 145/10, LEX nr 794777), wysokość zadośćuczynienia musi być rozważana każdorazowo indywidualnie. Dla powódki B. M. (1) zmarła M. M. (2) była najstarszym dzieckiem i jedyną córką. Były ze sobą bardzo związane, a ich kontakty układały się bardzo dobrze. Była dla matki źródłem dumy, pomagała jej w obowiązkach domowych i opieką nad najmłodszym bratem. Śmierć jest nieuniknionym zakończeniem życia każdego człowieka jednak regułą jest taka kolej rzeczy, że to dzieci chowają swoich rodziców. B. M. (1) w konsekwencji deliktu komunikacyjnego jaki spowodował Z. K. (1) przyszło zmierzyć się ze szczególnie traumatycznym doświadczeniem jakim były śmierć i pogrzeb własnego dziecka - jedynej córki, z którą była bardzo emocjonalnie związana. Zmarła M. M. (2) w chwili swojej tragicznej śmierci była w takim wieku, w którym dzieci zaczynają usamodzielniać się od swoich rodziców, zaczynają być dla nich wsparciem i pomocą. Dla powódki szczególnie trudna była więc utrata dziecka, które po wielu latach wychowania i troski wchodziło w dorosłość, miało swoje plany i aspiracje. Po przeżytej tragedii powódka podupadła na zdrowiu, a do chwili obecnej wspomnienie zmarłej córki wywołuje u niej płaczliwość, ból i uczucie pustki, zwłaszcza podczas świąt i innych uroczystości przeżywanych w gronie rodzinnym. Wprawdzie, jak wskazał biegły A., K., żałoba powódki nie przybrała form patologicznych, a odczucia związane z tą sytuacją stanowiły prawidłowe reakcje psychologiczne towarzyszące śmierci bliskiej osoby, zgodne z normami społecznymi, niemniej nie oznacza to, że przeżycia powódki nie były tragiczne. Mając na uwadze powyższe ustalenia Sąd uznał, że przyznanie B. M. (1) żądanej kwoty 60.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z powodu śmierci M. M. (2) będzie właściwe, niewygórowane i adekwatne do stopnia i rodzaju cierpienia jakie przyniósł jej tragiczny wypadek córki.

Powód S. M. (1) w chwili tragicznego zdarzenia miał 15 lat. Jego skutkiem utracił jedyną siostrę, z którą dzieliła go niewielka różnica wieku (zaledwie 1 rok) co dodatkowo wzmacniało ich więzi. Dzielili razem pokój, spędzali wolny czas, mieli wspólne towarzystwo. Siostra pomagała powodowi i uczyła go wielu rzeczy. S. M. (1) dotkliwie odczuł jej

stratę, co jest tym bardziej zrozumiałe, że była ona dla niego dużym wsparciem. Łączyła ich bliska więź, właściwa dla relacji pomiędzy rodzeństwem. Po śmierci siostry stał się zamknięty w sobie, a w obliczu tragedii jaką przeżywali jego rodzice spoczęła na nim opieka nad młodszym bratem. Sąd podzielił przy tym opinię biegłego, że stany emocjonalne S. M. (1) związane ze śmiercią siostry stanowiły prawidłowe reakcje psychologiczne towarzyszące śmierci bliskiej osoby, zgodne z normami społecznymi i nie wpłynęły destrukcyjnie na funkcjonowanie i życie powoda. Mając to na uwadze Sąd uznał, że przyznanie powodowi żądanej kwoty 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z powodu śmierci M. M. (2) będzie właściwe, niewygórowane i adekwatne do stopnia i rodzaju cierpień jakie przyniosła mu tragiczna śmierć siostry.

Odnosząc się do roszczenia zgłoszonego przez powoda M. M. (1) trzeba stwierdzić, iż pomimo młodego wieku śmierć starszej siostry była dla niego traumatycznym przeżyciem, które zapamiętał na całe życie. Po śmierci M. M. (2) powód tęsknił za siostrą, odczuwał dotkliwy brak bliskiej osoby, która dotychczas była przy nim obecna. Choć opieką otoczył go starszy brat, powód dorastając odczuwał pustkę po stracie siostry. Ustalając wysokość zadośćuczynienia należnego M. M. (1) Sąd miał na uwadze, że z racji młodego wieku powoda (5 lat) relacje jakie powód nawiązał ze swoją siostrą nie były tak silne, jak więzi powstałe pomiędzy starszym rodzeństwem, choć niewątpliwie cechowały się wzajemną miłością. Ponadto należało uwzględnić, że odczucia M. M. (1) związane ze śmiercią siostry stanowiły prawidłowe reakcje psychologiczne towarzyszące śmierci bliskiej osoby, zgodne z normami społecznymi i nie wpłynęły dezorganizująco na funkcjonowanie i życie powoda. W związku z tym Sąd uznał, że przyznanie powodowi żądanej kwoty 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z powodu śmierci M. M. (2) będzie właściwe, niewygórowane i adekwatne do stopnia i rodzaju cierpień jakie przyniosła mu tragiczna śmierć siostry.

Przetransformowanie ujemnych i niewymiernych doznań związanych z cierpieniem po śmierci bliskiej osoby na konkretną kwotę pieniężną z natury rzeź rodzi trudności, niemniej jednak mając na uwadze przywołane powyżej okoliczności Sąd uznał, że przyznanie na rzecz powodów wskazanych powyżej kwot będzie słuszne. Powodowie byli najbliższą rodziną zmarłej. Przyznanie im zróżnicowanych kwot odzwierciedla stopień bliskości każdego z nich i jest adekwatne do nasilenia negatywnych przeżyć związanych ze śmiercią M. M. (2), którą najsilniej odczuła matka zmarłej.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c. i art. 817 § 1 k.c. Wierzytelność z tytułu zadośćuczynienia wynika ze zobowiązania bez określonego terminu płatności, którego obowiązek zapłaty aktualizuje się dopiero z chwilą zgłoszenia żądania z zachowaniem miesięcznego tyczącego umów ubezpieczenia. Z akt szkody oraz twierdzeń strony powodowej wynika, iż powodowie zgłosili pozwanemu swoje roszczenia pismem z dnia 18 lutego 2011 r. W aktach szkodowych brak jest jednak wzmianki o tym, kiedy przedmiotowe pisma zostały pozwanemu doręczone. Z dokumentów wynika, iż pozwany z całą pewnością wiedział o zgłoszonym roszczeniu w dniu 28 kwietnia 2011 r., kiedy to wystosował do powodów pismo, w którym odmówił powodom wypłaty zadośćuczynienia. W związku z tym od tej daty należało zasądzić od pozwanego na rzecz powodów odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia.

W pozostałej części - dotyczącej odsetek za opóźnienie od dnia 25 marca 2011 r. do dnia 27 kwietnia 2011 r. - Sąd oddalił powództwa.

O kosztach procesu w zakresie każdego z powództwa Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., który stanowi, że w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczącej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu. Ponieważ powództwa powodów zostały uwzględnione w przeważającej części – oddalono powództwo jedynie w niewielkiej części dotyczącej odsetek – Sąd włożył na pozwanego obowiązek uiszczenia kosztów niniejszego postępowania. Powódka B. M. (1) była zwolniona od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w niniejszej sprawie, zatem w skład kosztów powódki weszła opłata od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3.600 zł stosownie do §6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. W związku z powyższym Sąd zasądził od (...) S.A. w W. na rzecz powódki B. M. (1) kwotę 3.617

zł. Powodowie S. M. (1) i M. M. (1) również zostali zwolnieni od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w sprawie. W skład kosztów każdego z powodów weszła więc opłata od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w wysokości 2.400 zł stosownie do §6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. W związku z powyższym Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda S. M. (1) oraz na rzecz M. M. (1) kwotę po 2.417 zł.

Wyrokując, Sąd przyznał powodom koszty zastępstwa prawnego według stawek minimalnych. Przyznanie z tego tytułu wyższych kwot byłoby wygórowane i nieodpowiednie w odniesieniu do charakteru sprawy. Spraw niniejsza była bowiem sprawą standardową i nie wymagała szczególnego nakładu pracy ze strony pełnomocnika, nie musiał on w czasie przygotowywania pozwu jak i w czasie postępowania mierzyć się z atypowymi zagadnieniami faktycznymi i prawnymi.

W oparciu o art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. w zw. z art. 100 zdanie 2 k.p.c. Sąd obciążył pozwanego kosztami sądowymi, których powodowie nie mieli obowiązku uiścić tj. kosztami opłaty od pozwu B. M. (2) w kwocie 3.000 zł, kosztami opłaty od pozwu S. M. (2) w wysokości 1.500 zł, kosztami opłaty od pozwu M. M. (3) w kwocie 750 zł oraz kosztami opinii biegłego w łącznej wysokości 1.055,01 zł. W związku z powyższym Sąd nakazał pobrać od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Aleksandrowie Kujawskim kwotę 6.305,01 zł tytułem kosztów sądowych, od uiszczenia których powodowie byli zwolnieni.

ZARZĄDZENIE

1. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełn. powodów oraz pełn. pozwanego;
2. przedłożyć z apelacją albo za 14 dni.